Kis-Czell, 1901. III. évfolyam. 13. szám. Vasárnap, márcz. 31.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár
Egész évre . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. — fil.
Fél évre . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „

Szerkesztővel értekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő: HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kis-Czell, Gyarmathi-tér 16. szám. Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelmbe nem vétetnek.

Tavaszodik.

Befejezte a tél a rendesnél tovább tartó hosszu álmát. Elet kél a természetben s a száraz gallyak rövid vártatva felveszik zöld ruhájokat, a tavaszi szellőben titokzatosan suhogó leveleket. Ugyan miről fognak suttogni?

Az elernyedt erek fognak-e ismét élénkebben lüktetni, az elszikkadt gazdasági források meg fognak-e eredni megint? Ez az, a mi ma legjobban foglalkoztat mindenkit, a ki a sulyos viszonyok közt jobb idők után sóhajtozik. S a tavasz, mely magával viszi az enyhe napsugarakat, a remény sugarait is küldözgeti az emberek szivébe, hogy el ne csüggedjenek. Az emberi fizikum megszabadulván a tél zordonságai alól, érzi a nap melegének üditő hatását és ennek a kellemessége áthuzódik a lélekre is. Sejtjük, érezzük, hogy a válságos gazdasági állapotnak vége kell, hogy szakadjon, noha kézzelfogható bizonyságunk nincs, mely e reményre feljogositana. De mivel szeretjük hinni, hisszük is.

Igazában alig változott valami a legutóbbi öt év óta. Ha változott is, nem a jóra vezetett, hanem mind közelebb hozott ahhoz a kérdéshez, hogy ugyan már most mifelé fog a helyzet ismét rosszabbra fordúlni, mi újabb csapás vár ismét reánk, mely akadályt fog görditeni a gazdasági egészséges fejlődés elé.

A megélhetési viszonyok mostohaságát soha olyan általánosságban nem érezték még, mint mostanában. Gazdag- és szegénysorsuak egyaránt szenvednek sulya alátt. A jómódúak aggódva látják jólétök apadását, mely ellen hiába küzdenek, a szegények meg éppenséggel a nyomor gyökerén rágódnak, kapkodva fűhöz-fához, keresve a segitő hatalmat, s mind alább merülnek a szükölködés tengerébe. Munkáért, segitségért kiáltanak kétségbeesetten és az állam, meg a társadalom csakugyan segitségökre is sietnek, — de a nagy zürzavarban nem találják még az igazán segitséget nyujtó eszközöket. Bármi nemesek is az intencziók, bármi erős is az akarat, a tehetség nem terjed annyira, hogy a bajt gyökeresen meggyógyithatná s a rendes viszonyok ismét helyreállitathassanak.

Szomoru a kép, s nem jó cselekszik, a ki szemét behunyva annak az édes álomnak adja oda magát, hogy mindenben baj, rendén van minden s a jajkiáltások, melyek felénk hangzanak, tulzott képzelődések kifakadásai.

Nem — fájdalom — a nyomor meg van, nagyon is megvan. A társadalom jelesei látták és látják ma is és szól szivokhöz. Az emberszeretet nem hiába apasztrofálta a nyomor. Segitettek és segitenek, a hol tudnak, de az igazi segitség csak a viszonyok javulásában rejlik.

Tavaszodik . . . A napsugarak küldözgetik a reményt mindenfelé. Oh, bárha ne volnának csalfa délibábképek, melyeket szemeink elé varázsolnak! Bárha közelednék az idő, mely után valamennyien epedve várunk, s ismét nyugodtan, térhetnénk a munka országába, a hol a fáradság díjából nagyobb gondok nélkül élhetnek meg a mostani viszonyok által a kétségbeesésig sanyargatott polgárok!

Kell, hogy jöjjön, mert a betegség nem életveszélyes, csak lenyügöz a nyomor fekhelyéhez és a lábbadozás nem késhet már soká.

Nyájasan mosolygó tavaszi napsugár, hozd meg nekünk az egészségen lüktető élet kellemességét!

Szelhámos egyesületek.

Az egyesülés rendkivül fokozza az erőket. A mire sokan egymaguk képtelenek, összeállva gyakran egynehányan is könnyü szerrel elvégzik.

Régóta ismerik az emberek az egyesülésben rejlő erőt s azt lehetőleg kihasználják. Az egyesületek, társulatok, körök, részvénytársaságok, szövetkezetek és más

TÁRCZA

Az első szerelem . . .

Szomoruan járt s kelt a kis leány,
Szomorunak látta e világot,
Rozsa-piros arcza elhalványult
Szeméből a fény nem sugárzott.

Találgatták a jó ismerősök
Honnét ez a szokatlan bánat?
Mely elhervasztotta ily hamar
Azokat a piros rózsákat?

Kérdésekre nem felelt a leány
Csak sinylett mint hervadó virág,
Nem mondotta ő el senkinek
Bus szivének titkos bánatát.

Igy teltek az órák, napok, hetek,
Futott gyorsan a vén idő,
Fölfrissül a hervadó virág
Ha rá jön a meleg langy eső.

Megeredt a leany szeme könyhullása
S meg nagyobb lett a szenvedelem,
De ott sok kisérőjénel megjelent
Szivében az első szerelem.

NÉMETH GYULA.

Pálmai Ilka.

Irta: TORNAI SÁMUEL

A »Kis-Czell és Vidéke« eredeti tárcsája

Szeszélyes a nép kegye, de a kit vállára emel, azt roppantul bálványozni képes. Kedvenczét megbecsüli, tenyerén hordozza és a hirből, dicsőségből, bőven kijut annak, a kit legtöbbnyire érdemei emelnek erre a polczra.

Palmai Ilka is egy ilyen kedvencze a magyar közönségnek, a kiről a nép, az istenadta nép csakis lelkesedéssel beszél. Vagy lehetne-e ez másképen? Én magam is ugy vagyok vele, hogy csodás művészetét látva, ottan ülnék napokon át, csak őt látva édes mosolyával, bűbájos szépségével.

Ezek a gondolatok tolongtak agyamba, mikor a budapesti népszinházban a „Huszaresiny« czimü népszinmü előadását végig hallgattam, melyben Pálmai Ilka bucsuzott el a közönségtől. Hiszen kedvenczétől bucsuzott és a vállalat bármilyen fajdalmas is, mindig van benne egy kis önzés. Innen van az, hogy ujra és ujra látni akarta őt, az egyetlen édes »Ilkát« és vajjon látott-e valaki hatalmasabb lelkesedést mint mikor „Palmai Ilka“ eljárta huszaruniformisban a huszártánczot és bar leereszteték a függönyt, a közönség oly impozánsan, oly tüntetőleg követelte ujra meg ujra, hogy Palmai még háromszor eljárta azt, a közönség falrengető tetszészaja és dörgeiszerű tapsviharok és újabb meg újabb kiáltások közepette.

Én Istenem, magam sem tudom, hogyan vagyok én »Palmai Ilkával«. Mikor ott ülök a nézőtéren és látom csodálatos alakitasat, varázsjátékát és hallgatom bűbájos énekét, eszembe jutnak azok a régi csodaszép mesék, a miket annyiszor hallgattam gyermekkoromban, azok az édes mesék bájos, jótékony, tünderekről, a kik mindenecket boldogságba ringatnak. Mikor ott a szinpadon egyre-másra perdülnek a vidám és szomoru jelenetek, melyeknek központja mindig ez a bájos asszony, mikor könnyü fakaszt ő szemeinkben, a mely után mégis oly megnyugtató érzés vesz rajtunk erőt, vagy mikor isteni humoraval, isteni művészetével égi derüt csempész be lelkeinkbe, mindig az a mesebeli jó tündér jut eszembe, a kit az Isten a halandók boldogitására, a mi lélkünk gyönyörüségére teremtett.

És mindezek után megfoghatatlan előttem, hogy miért kellett ennek a nagy, muvészőnőtől nekünk külföldre mennie, vagy talán már a magyar talentumoknak kizárólagos sajátsága az, hogy nem tudnak megmaradni az édes anyaföldön, hanem kiküldözik őket féltékenykedéssel, intrikákkal és egyébb megnevezhetlen cselszövényekkel. És mikor ezek a talentumok külföldön vannak, mikor dédelgetett kedvenczeivé valnak a külföldnek, akkor látjuk meg valodi nagy-

erkölcsi testületek létezésöket ez igazság felismerésének köszönhetik.

Dicséretes dolog, hogy az ember, ha egymagát gyöngének érzi valamely hasznos eszme megvalósitására, keres társakat a kikel az eszme szolgálatába állva immár sikerrel kecsegtető módon folytathatja munkáját. A munkából minden tagnak az őt megillető része jut, a tanácskozásokban megvitattatnak az egyesület ügyei és az eszmecsere során felmerült legjobb tervek a vállvetett munkásság irányául szolgálnak. Az egyesülésben tehát gyarapodik az okosság, — de gyarapodik azonkivül az anyagi erő, a tekintély és az erkölcsi hatalom.

Ezek az egyesüles külső czéljai, a melyek egyuttal a legjobb eszközök az illető erkölcsi testület különleges czéljának elérésére. Igy kell lenni minden tisztességes, az egyesülés eszméjét helyesen felfogó egyesületnél.

Ellenben mit látunk a közéletben? A régi jóhirü egyesületek mellé napról napra ujabb egyesületek sorakoznak, a minek csak örülni lehetne, ha a legtöbbje nem volna a szép eszme persiflage-ja, ha más czéluk is volna, mint az erők gyűjtésének az alapitók önös érdekeire való felhasználhatása. Tagokat összetoborzani nem nehéz. Az igéretek, melyekkel az ügynökök lépre csalják leginkább a legszegényebb néposztályt, fényesek, a tagsági dij vagy járulék csekély, csakhamar több száz vagy ezer tagból áll az egyesület. A tagok többnyire pontosan fizetnek, nehogy a már befizetett összegek veszendőbe menjenek. Eddig tehát szép rendben megy minden; sőt a mikor az egyesületnek fizetéseket kell teljesiteni, a vezérlő egyének meglepő pontossággal felelnek meg a kötelezettségnek, de egyuttal gondoskodnak, hogy ezt a legszélesebb körökben megtudják, mert az ilyen eljárás a legjobb csalétek több áldozat keritésére.

Az elnök, az igazgató, a tisztviselők és a többi alkalmazottak persze nem szolgálják ingyen az egyesület ügyeit; dehogy — oly busás fizetéseket huznak, hogy gyakran felemésztik a begyült összes tagsági dijakat. Előbb-utóbb azután persze beáll a válság; a szedte-vette vezetőség egy része más hazát keres magának, az az ügyetlenebbek pedig testet-lelket ölő munkájok után pihenést találnak — a hűvösben. A tagok pedig örülhetnek, hiszen a bűnösöknek legalább egy része nem siklott ki a büntető igazságszolgáltatás keze alól. Ez a kétes öröm azonban mind, a mit a befizetett pénzekből megszerezhettek maguknak, mert a maguktól nélkülözések árán megvont tagsági dijakból egy árva fillért nem látnak többet.

Legszivesebben a leánykiházasitó egyesületek czégére alatt működtek a népet ámitó szélhámosok. Most a parlamentben és a közéletben lefolyt mozgalom után végre a hatóságok is kezökbe vették a ügyet és az Augias istálló kitisztitásához fogtak. Ennek következménye, hogy néhány hét alatt közel hatvan leánykiházasitó egyesület tünt el — mintha elnyelte volna őket a föld.

Most már szigorubban fogják ellenőrizni az egyesületeket s remélhetőleg gondoskodni fognak a hatóságok, hogy a szegény emberek fillérei lelketlen „egyesületi« svindlerek zsebébe ne vándorolhassanak.

HIREK.

Az első évnegyednek is végére járván, tisztelettel kérjük vidéki hátralékos előfizetőinket a hátralékok mielőbbi beküldésére és az előfizetések megujitására. Helybeli előfizetőinket is kérjük a mai nappal lejárt negyedre szóló nyugtáik beváltására.

— **Hymen** Tánczos Mihály államvasuti fűtőházi altiszt, a közelmult napokban jegyezte el magának özv. Winkler Nándorné asszonyt, Zsoldos Antal kis-czelli vendéglős leányát.

— **Csalnyerék kapkodása.** A csávába került, „jóhirnevü« (?) jánosházai Csalnyer, Piócza és Berele Hay közkereseti-társaság által lapunk felelős szerkesztője ellen indutott zsarolási perben a vizsgálat a befejezéshez közeledik. Mint már egy izben megirtuk lapunkban, a táti & comp czég ezt a „manővert« elkeseredésében inditotta ellenünk s hozzájuk teljesen méltó alakkal szövetkezve próbálták meg lapunk szerkesztőjét valahogy a hinárba rántani azért, mert nem állt kötélnek. Nyugodtan nézünk a törvényszéki végzés elé, mely semmi esetre sem lehet más, mint beszüntetése a gaz módra meginditott aljas és piszkos vádnak. A Csalnyer táti azt hitte, hogy pénzzel minden megy ebben a pénzsovár világban, de hát nagyon csalódik a körmönfont huncztutságokban és svindlériában tizenhárom próbás vén róka. Elfujtunk mi már a tátinak egynéhány keserves nótát lapunk hasábjain, mely szörnyen nagy fájdalmat okozott neki, nincs már messze az idő azt, hisszük, midőn elfujjuk neki az utolsót is, a legszomorubbat, a legkeservesebbet, s ha ezt meghallgatta, nyugodtan felszedheti a sátorfáját s kivándorolhat Egyiptomba vezekleni.

— **A titokzatos levélről** legutóbbi számunkban hozott közleményünk élénk megbeszélés tárgyát képezi a közönség körében. Sokan kárhoztatják az érdekelt urakat, hogy e levelet nem bontották fel már régen s ha már eddig nem is voltak annak tartalmára kiváncsiak, de most már mégis csak itt volna az ideje annak a famózus levélnek a felbontására, annál inkább, — mert annak létezése most már nyilvánosan lett publikálva s az érdekelt urak annak nem létezését, nem czáfoltak meg maig.

— **Személyi hirek.** Darányi földmivelésügyi miniszter köszönetét és elismerését nyilvánitotta Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedőnek azon hazafias tevékenysége és közreműködéseért, melyet a párisi nemzetközi kiállitás magyar osztálya sikerének biztositása érdekében kifejtett. Fiát, Mauthner Alfrédet pedig O Felsége ugyancsak a párisi kiállitás magyar osztalyán kifejtett ügybuzgó tevékenységeért az arany érdemkeresztel tüntette ki. A fiatal, alig 23 éves képzett és törekvő kereskedő valóban rászolgált a kitüntetésre, mert a kertészeti kiállitás rendezésében, — ami oly fényesen sikerült — nagy része volt. Gratulálunk az apának a fiához; mert a kitüntetés fényessége reásugárzik az apára is, ki mindkét fiát ugy nevelte, hogy ők is diszére fognak válni a hazai kereskedelemnek.

— **A kis-czelli pályaudvaron az artézi-kut furása szerényen folyik.** Késő éjjelig tart a munka naponta, de szörnyen lassan haladnak, mert homokrétegen át kell furni.

— **Frey és Skray szabadlábon.** Az ismeretes vasuti lopás miatt letartóztatott és vizsgálati fogságba helyezett Frey Ernő és Skray Ignácz vasuti hivatalnokok ügyében a szombathelyi kir. törvényszék vádtanácsa a mult héten tartott határozata értelmében elhagyták a kir. ügyészség fogházát. A torvényszék teljesen beszüntette ellenük a vizsgálatot.

— **Uj hitközség.** Megirtuk már lapunk legutóbbi számában, hogy Kis-Czellben uj zsidó hitközség van alakulóban, mely az orthodox elveket óhajtja követni. E hirközleményünkre az alakulandó hitközség egyik tagjától hosszabb közleményt kaptunk, melyben leirja az okokat, miért szándékoznak uj hitközséget alakitani. A közleményben heves kifakadások vannak a neolog hitközség egyik vezér embere ellen. Az érdekes közlemény lapunk mai számából, anyaghalmaz miatt kimaradt, némi javitással azonban lapunk legközelebbi számában hozni fogjuk.

— **Tejszövetkezet** van alakulóban Vönöczkön, az alakuló közgyűlés szerdán este volt, va-

---

ságukat, akkor tudjuk meg, hogy mennyire kellett volna őket becsülnünk.

Ezek közül való Pálmai Ilka is, bár eltagadhatatlan, hogy már annak idején is el volt ismerve jeles és kiváló szinésznőnek. Ő azonban mindenesetre jól járt, hogy külföldre ment, mert ott kötött házasságot egy dusgazdag magnással. Igy tehát mindenesetre a külföld nagy anyagi nyereséggel járt reá nézve.

Most azonban, hogy bucsuzni visszajön külföldről az ő édes magyar közönségéhez, nekem »Pálmai Ilka« többnek látszik; azaz nemcsak látszik, hanem tényleg több is. Egy Isten kedvéből való szinésznő, a ki az asszonyi szenvedély ezer meg ezer változatát állitja elénkbe csodás megérthetőséggel és a dolog természete szerint néha bűvös megfoghatatlansággal. A szerelemben és a csalfaságban egyaránt asszony, a nő a maga örök mivoltában. Ő az a ki a kaczérság, csábitás, csalfaság, szeszélyesség örök asszonyi tulajdonságaival veszi magát körül. Szemének egy-egy villanása, csodásan érthető mozdulata, sokat mondó tekintete és egész regényeket elbeszélő mosolya olyan elváihatatlan qualitásai ennek a művésznőnek, a mely hazánkban őt utólérhetetenné teszi. Ilyen művésznő csak egy van és ez „Pálmai Ilka«. Ebben az itéletemben senki sem ingathat meg engem és e feltevésemben ezer más vélemény is megerősitett.

Nem mondom, hogy nagy művésznőink nincsenek, sőt készséggel elismerem, hogy vannak és mindenkor dicsőségére fognak válni a magyar szinművészet történelmének. De mindezek fölé emelkedik „Pálmai« az ő bűvös, megfoghatatlanul csodás művészetével egyéni és asszonyi mivoltával. Nem átallom nyiltan megmondani, hogy magyar operette primadonnának, a ki e nevet méltán viselheti, csakis ez az egy volt mert hiszen a ki bucsuzik, már inkább a multé és kevésbbé a jelené; bár ez esetben a jelen határai kinyujthatók.

Felesleges külön kiemelnem, hogy Pálmai Ilka mennyire felette ál a „Küry" kisasszony sajátságos művészetének. Mert a mig „Küry" az operette repertoirban, ha nem is mindig, de néhányszor egész az affectáltságig nem őszinte és poseai inkább kiszámitottak, mesterségesek, mint a természetnek megfelelők, addig Pálmai ugyanazon operette szerepekben mindig valódi, az a minek lennie kell, oly igaz és természetes, hogy semmi kétségünk sincs az iránt, mint hogy ha ez tényleg megtörtént volna, annak az alaknak ugyanannak kell lennie a természetben, mint a festett életben, a nagy szinpadon.

És e mellett határozottan meg kell mondanunk, hogy Küry felléptetése a népszinművekben határozottan káros és az ő szinésznői prestigének veszélyével jár. Küry ex offo operette szinésznő és határozottan kiri a népszinmü természetes kereteiből. De lám, „Pálmai Ilka" a „Huszárcsiny« czimű népszinműben is ugyanazt mutatta, mint az operetekben, az igazi csalhatatlan női jellemet és hogy mennyire tud játszani az érzelmek különféle skáláin, tanujele az a frenetikus hatás, a mit ezen a bucsuzásnak hirdetett előadáson elért.

De hisszük és reméljük, ez nem volt bucsuzás, ez nem volt válójelenet, melyre a viszont nem látás következik. Hisszük és reméljük, hogy még gyönyörködhetni fogunk „Pálmai Ilka" csodás művészetében, mely bennünket a tündérmesék világába visz. Hogy vissza jön még az ő édes magyar közönségének bemutatni azt, a mit mástól, más művésznőtől sajnos ritkán láthatunk: az igazi, örök női eszményt és megtanit bennünket ennek kultuszára.

lószinű, hogy a szövetkezet megalakul mihamarább s megkezdi működését. A vönöczki tejszövetkezet nem állit fel vajkészitő telepet, hanem a tejszint a veszprémi állami vajtermelő központhoz fogja szállitani. A tejszövetkezetek létesitése felette nagy előnnyel jár különösen a kis gazdaközönségre igy kivánatos, hogy az minden községben létesüljön. E gazdasági szempontból felette fontos ügyre legközelebb még visszatérünk.

— **Verekedés az állomáson.** F. hó 15 én déli 12 órakor a kis-czelli vasuti indóháznál Szabó Rozália kis-czelli lakosnőt László István nemes-magasi lakos minden ok nélkül megtámadta és egy bottal jól elverte, László István a biróságnál feljelentetett.

— **Műszem porczellánból.** Az egykor világhiru herendi porczellán-gyárban legutóbb egy ügyes munkás, porczellánból műszemet csinált, melyen állitólag, meglehetősen jól lehet látni. Ezt a ritkaság számba menő ujdonságot a jánosházai jóhirnevü Csalnyer táti, a nasi-vasi bank igazgatója vette meg a napokban, legkedvesebb pislogó magzatja, a kis Borele Hay számára s mint halljuk, már viseli is. Hay Berele ugy nyilatkozott uj szeméről, hogy azzal az első pillanatra képes felismerni a kötélnek álló baleket és biztosabban lát vele, mint a „táti" az ő cléggé kipróbált, hamiskásan mosolygó szemeivel és aranykeretü 44 koronas okuláréjával

— **Verekedő gyermekek.** Tóth János és Borsos János dukai gyermekek azért, mert előbbi jobb tanuló és utóbbival egymással farkaszemet néztek, végre folyó hó 17-én az utczán találkoztak és Borsos János Tóth Jánost egy karróval ugy elverte, hogy hosszabb időn keresztül kénytelen a hazat őrizni. Feljelentetett a biróságnál.

— **Részvényjegyzés.** A Kemenesaljai Takarékpénztár ujonnan kibocsátandó 400 drb. részvényére az aláirások szépen folynak. Maig a részvények háromnegyed része kevés hijján máris jegyezve van. Tekintve, hogy a reszvények nagyobb része ily rövid idő alatt már jegyeztetett, több mint bizonyos, hogy az rövid idő mulva teljesen jegyezve lesz. Részvényeket bezárólag május hó 1-ig lehet csak jegyezni, igy ajánljuk olvasóinknak, hogy kiki tehetsége szerint mielőbb jegyezzen a Kemenesaljai Takarékpénztár nagy jövödelmet igérő részvényeiből. Eddig a következők jegyeztek: Udvary Jenő 50, Jakab Bódog 20, Raffel Mihály 50 Tompa Sándor, Huchthausen Ede, ifj. Hubert Sámuel, Heimler Adolf, Szabó László, Travnik Gyula, dr. Knebel Cornél, id. Udvary Ferencz, Ambrus Mihály, Szabó Pál, ifj. Udvary Ferencz, Tarródy János, Dömötör János, dr. Balassa Jenő 10—10 drb, Schütz Gyula 4, Rozenthál József, Artin H. Agobián 2—2 drb. Összesen 268 darab.

— **Fa tolvaj.** Dénes József vönöczki lakos a győr—sopron—ebenfurti vasutak pályájának 76—78 számu szelvényei között Vönöczk község határában a baloldali anyagárokban ültetett fűzfa dugványokat kivágta és elvitte, miről is nevezett ellen a társaság a feljelentést megtette

— **Banket.** A vasvármegyei gazdasági egyesület Rösler Károly igazgató-titkárnak a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével történt kitüntetése alkalmából holnap Szombathelyen a Sabaria-szállodában tartandó társas-ebédet rendez.

— **A „Standard"** angol életbiztositó társaság, mely egyike a leggazdagabb angol biztositó társaságoknak, Kis-Czellben kerületi főugynökséget állitott, melynek vezetését Illés István urra ruházta. Egyben utalunk a Standard lapunk mai számában található hirdetésére.

— **Helypénzszedési jog bérbeadás.** Kis-Czell város placzának helypénzszedési jogára péntcken volt a nyilvános árverés. Több árverező közül Imre József és Szabó Ferencz vették fel 5105 korona bérért közösen.

— **Fegyelmi feljelentés a kir. közjegyző ellen.** Gaár Frigyes szombathelyi kir. közjegyző ellen fegyelmi feljelentést tettek amiatt, hogy Gaár a szombathelyi gázmüvek átvétele alkalmával — melyet törvényellenes cselekménynek tartanak — jelen volt s arról hiteles, közjegyzói tanusitványt állitott ki. A szombathelyi gázháboru ugylátszik egyhamar nem fog megszünni.

— **A legizletesebb asztaliviz a „Kristály"** Szent Lukács-fürdői hegyilorrás, mely mint egészséges asványviz, több száz orvos által ajánlva van.

— **Ujságok statisztikája.** Istenben boldogult Gutenberg, amikor a nyomtatott betü varázsát felfedezte, nem is sejtette, minö hatalom rejlik benne. Világhóditó utjában a nyomtatás hamar magához ragadta az uralmat, mely mind hatalmasabbá vált. A jó öreg német mester maga is csodálkoznék, ha látná, hova mindenhova kerül a nyomtatott irás és még nagyobb lenne ámulata, ha látná, hol és mennyi ujság jelenik meg a világon.

Bennünket, magyarokat, első sorban a hazai sajtó érdekel. Nálunk mindössze 1580 különféle nyelvü lap jelenik meg, köztük 1163 magyarnyelvü.

Az egész világon mintegy 40.000 ujság van s ha a földi lakók számát egy milliárdra becsüljük, ugy minden 25.000 lélekre egy-egy ujság jut. Az öt világrészközül Európának van természetesen a legtöbb ujsága, 24.000 en felül. Az európai nagyhatalmak közül Németországnak van a legtöbb, Oroszországnak a legkevesebb ujsága. Németországban 5900 ujság köztük 830 napilap jelenik meg. Angliának 4200, Francziaországnak 4100 ujsága van Olaszországban 1400 ujság lát napvilágot Ausztriában 1900, Spanyolországban nint egy 900, Oroszországban 800 ujságot olvasnak. Több orosz ujság két vagy több nyelvü: orosz, német és franczia, vagy orosz és német. Aránylag nagy az ujságok száma Görögországban: majdnem minden kis falunak van külön ujsága. Svajczban 500 — köztük igen jelentékeny — ujság jelenik meg. Belgiának és Hollandiának egyenként 300—300 ujsága van. Ázsiában körülbelül 3000 rendesen megjelenő lapot számláltak meg. Aránylag kevés az ujság Kinában; a hivatalos „King-Pao" naponként háromszor jelenik meg Pekingben. Hatalmas lendületnek indul a japán napi sajtó. Japánnak magának 2000 ujsága van, tehát több mint Ausztriának vagy Magyarországnak. Kevés ujság jut Afrikának, alig 300, ezek közül 30 Egyiptomban nyomatik. Annál nagyobb az Amerikai sajtó. Az Egyesült Államokban 120 ujságban 120 ujságnak kiadói, szerkesztői négerek. A legrégibb néger lap az „Elevator" melyet 33 év előtt San-Francisco-ban alapitottak. Ausztráliából hiányoznak az adatok.

Ha a világ összes ujságait nyelv szerint rendezzük, ugy legtöbb az angol nyelvü, azután következnek a német, franczia és spanyol nyelvüek.

— Gazdasszonynak, esetleg házvezetőnőnek ajánlkozik egy a háztartás minden ágában jártas javakorbeli özvegy asszony, ki ezenkivül kitunően érti a fehérnemüek vasalását is. Czim a kiadóhivatalban.

NYILT-TÉR.

(E rovatban közoltekért felelősséget nem vállal a szerk

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mindeddig vártam, hogy az ugyne vezett „Kis-Czelli szenzáczió" ügyben fog-e még valami következni. Azt hittem, hogy a kik szépnek, jónak találták e dolgot a nyilvánosság elé hozni, kötelességüknek is fogják ismerni a megkezdett ösvényen tovább haladni, a mig a teljes igazságot meg nem találják. Ugylátszik azonban jobbnak vélik az ügy elintézését a nagyközönségre bizni.

A „Vasvármegyé"-ben eddig ritkitott sorokban, tehát fontosnak igérkező két tény emlittetik, ugyanis, hogy 4—6 héttel a csöd elött vettem át a takarékpénztár vagyonát és hogy a februar hó 6-ikán eszközölt utolsó pénztári zárlatot, az akkori napi biztos és pénztárnokkal egyetemben én is aláirtam, e zárlat pedig 56.000 forint pénzkészletről tesz tanuságot. Mindkét adat tévedésen alapszik, a mennyiben körülbelül csak 14 napig voltam aligazgató helyettes és az emlitett pénztárzárlatot, illetve a pénztárnok könyvét soha alá nem irtam.

A való tény pedig az, hogy engem az igazgatóság 1899. Január hó második felében felkért, hogy a főpénztár kezelését ideiglenesen vegyem át. A kiküldött bizottság fel is vett egy jegyzőkönyvet, melyben megállapitatott, hogy a főpénztárban egy krajczár sem, Gömbös Sándor pénztárnok kézi pénztárában pedig körülbelül 1000 frt, azaz egy ezer forint találtatott, mely pénzkészlet nála meg is hagyatott. A pénztárkönyv az napi zárlata és a tényleges főpénztári szegénység lesz, valószinüleg az egész titok kulcsa. Egy vékony, sárga pettyes, kemény tábláju könyvbe iratott e jegyzőkönyv, melybe kiadásaimat és bevételeimet később én is feljegyeztem. A pénzek, melyek megőrzés végett kezeimhez adattak, egy bizottság jelenlétében mindig e könyvbe jegyeztettek be és irattak alá. Ha kivételezés történt a kézi pénztár részére, avagy a viszleszámitolási ügylethez, ugy mindig egy bizottság volt jelen, mely legalább is a napi biztos, egyik vagy másik könyvelő és pénztárnokból állott: a mikor is a kivett és fennmaradt pénz megszámláltatván, aláirással hitelesitetett. Ugyancsak e főpénztárkönyv följegyzései szerint számoltatott el az igazgatóság több tagjának jelenlétében Nagy Péter kir. közjegyzővel is, ki azt átvizsgálván, a maradék 33 ezer forintot a csődvagyon leltárába át is vette. Miután én kizárólag csakis a főpénztárt kezeltem, természetes, hogy a rövid pár hét alatt abban kezelt és bejegyzett pénzekért a felelősséget el is vallalom. A kézi pénztárt nem én kezeltem, sem a pénztárnok, sem a könyvvitel dolgába be nem folytam, a felelősséget tehát munkájukért el sem is vállalhatom.

Kiváló tiszteettel

Dr. Géfin Lajos.

Cognac, likőr, rum, pálinka.

A közelgő husvéti ünnepek alkalmából bátor vagyok a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ez alkalomra üzletemet mindennemü friss **fűszer árukkal és háztartási czikkekkel** felszereltem.

Ajánlom szives figyelmükbe **Mauthner**féle **vetemény** és **gazdasági** magvaimat. Kitünő **tea** és **rumból** állandó nagy raktár.

Gőzmalmi liszt, déli gyümölcs, csemege áruk, sajt, szalámi, s minden egyébb hideg felvágottak rendes napi árakon. Számos megbizást kér

kiváló tisztelettel

Németh Emil

fűszerkereskedő Kis-Czell.

Felhivás.

A Kemenesaljai Takarékpénztár Részvénytársaság az 1901. év márczius hó 2 án tartott közgyülésen az eddigi 400 drb. 100 koronás névértékü teljesen befizetett 40.000 korona részvénytőkéjének 40.000 koronával felemelését és e végből ujabb 400 drb. 100 koronás névértékü részvény kibocsátását határozta el a következő feltételek mellett:

1. A 400 drb. uj részvény 100 korona névértékben bocsáttatik ki és azon felül az aláirókat semminemü költség nem terheli.
2. A részvény aláirás személyesen, meghatalmazott által, vagy posta utján történhetik.
3. A részvény aláirás zárthatáridejéül 1901. május 1-ső napjának déli 12 órája tüzetik ki.
4. A részvények jegyzésekor részvényenként — — — 20 korona,
   1901. junius 1-én — — — 40 „
   1901. julius 1 én — — — 40 „
   lesz fizetendő.
5. Ugy az aláirás mint az összes későbbi befizetések a Kemenesaljai Takarékpénztár Részvénytársaságnál mint egyedüli ivtartónál teljesitendők, mely befizetésekről elismervények adatnak ki.
6. Minden részvényesnek joga van annyi részvényt jegyezni mint a mennyit a jegyzéskor szelvényiveikkel együtt bemutatott. A bemutatott részvények számai az elismervényre feljegyeztetnek és ugyanazon számu részvény bemutatása egy második jegyzésre elsőbbséget nem biztosit.
7. Az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy tuljegyzés esetén az elsőbbséggel biró jegyzések épségben tartása mellett a jegyzett részvények számát belátása szerint reducálja, vagy esetleges jegyzéseket visszautasitson.
8. A jegyzések felosztása tárgyaban az igazgatóság 1901. május 10-ig intézkedik és azon részvény-jegyzőket, a kiknek jegyzése reducáltatott, azonnal értesiti.
9. Reductio esetén az aláiró által teljesitett befizetés az érvényben hagyott részvények legközelebb esedékes részleteire fog elszámoltatni, a netalani felesleg vagy az el nem fogadott jegyzésre eső fizetés 1901. május 11-től kezdve kamat nélkül a kiadott nyugta ellenében kifizettetik, a mely nyugta és fizetési iv ellenében fognak később az uj részvények is a jövő évtől kezdődő osztalék szelvényekkel együtt kiszolgáltatni.
10. A Kemenesaljai Takarékpénztár Részvénytársaságnak érvényben lévő alapszabályai az ujabban kibocsátandó részvények jegyzőire nézve ugy a határozatok hozatala mint minden más tekintetben kötelezők, azon eltéréssel azonban, hogy az uj részvényesek tulajdonosai az ujabban kibocsátandó részvények után a részvénytársaság jövedelmében csak 1902. január 1-től kezdve részesülnek, addig pedig a befizetett összegek után 5 százalékos kamat fog 1902. januar 2-án kifizettetni és ugyanakkor fognak az uj részvények is a fizetési ivek ellenében kiadatni.
11. Azon aláiró, illetve részvényt jegyző, a ki a befizetések bármelyikét az arra kitüzött határidő utáni 30 nap alatt sem teljesitené, az elmulasztott határidőtől számitott 6 százalékos késedelmi kamataival együtt, az aláirásból eredő jogát s a teljesitett befizetéseket — mely összeg a tartalékalapra lesz forditandó — elveszti és az igazgatóság jogositva van az ily módon hiányzó részvény helyett ujjat kibocsátani.

Kelt Kis-Czellben, 1901. márczius 8-án.

KEMENESALJAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Klein és Spitzer
szarvasmarha kereskedők
KIS-CZELL.

Megvételre ajánlanak a t. urasságoknak és a n. é. gazdaközönségnek első rendü kifogástalan minőségü

Erdélyi igás ökröket

versenyképes árakon.
Előjegyzéseket s levélbeli megrendeléseket elfogadnak

Klein és Spitzer
kereskedők, Kis-Czell.

Jobb és megbizhatóbb

gazdasági és kerti magvak nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten.

Irodák és raktárak: Rottenbiller utcza 33 (Közuti villamos megállóhelye.)
Elárusitó helységek: VI. Andrássy-ut 23. (A m. kir. operával szemben.)
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kivánatra ingyen és bérmentve küldi.

„STANDARD"

ÉLET BIZTOSITÓ TÁRSASÁG
Edinburg.
Magyarországi igazgatóság Budapest
„STANDARD" palota
Kossuth Lajos-utcza.

Alapittatott 1825 ik évben.

Vagyon: 230.000.000 korona.
Évi bevétel: 28.800.000

Életbiztositásokat a legelőnyösebb és legkedvezőbb feltételek mellett köt

A „STANDARD" kerületi főügynöksége **Illés István** urnál van **Kis-Czellben.** ki készséggel nyujt felvilágositást a hozzá fordulóknak.

Az igazgatóság.

Több száz kiváló orvos által ajánlva.
Legolcsóbb és legizletesebb ásványviz.

Eladó ház.

Kis-Czellben a FERENCZ JÓZSEF-utczában eladó egy jókarban levő lakház, mely áll 6 utczai, 4 udvari szobából s megfelelő melléképületekkel és tágas udvarral.

Venni szándékozók bővebb értesitést nyerhetnek e lapok kiadóhivatalában.

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty"-könyvnyomda- és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben, 1901.